

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU UAB „X PRO GRUPĖ“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2017-04-17 Nr. (17)SN-78)SP-49
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje 2017 m. balandžio 4 d. gautas anoniminis skundas dėl UAB „X PRO grupė“ (toliau – ir bendrovė) interneto tinklalapyje www.cvbankas.lt paskelbto darbo skelbimo, kuriuo siūlomas darbas pardavėjui – konsultantui. Reikalavimuose nurodyta, jog darbas siūlomas inteligentiškai, mokančiai šiltai bendrauti su išskirtiniu klientu merginai, privalumas: pirmenybė ieškančioms ilgalaikio darbo ir turinčioms patirties pardavimų srityje.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė :

1. Tarnybos Teisės skyriaus vyr. patarėja R. Vanagėlienė 2017 m. balandžio 10 d. susisiekė su bendrovės atstovu telefonu. Bendrovės atstovas paaiškino, kad pirmenybė bus teikiama merginai, bet į siūlomas pareigas gali pretenduoti ir vaikinai. Reikalavimai skirti moteriškos lyties atstovei, nes, bendrovės atstovo manymu, tik mergina gali patarti, kokia prekė tinka moteriškos lyties atstovei, norinčiai įsigyti prekę. Pasak bendrovės atstovo, vaikinai, norintys pretenduoti į šias pareigas, turėtų būti subtilūs, be to, klientės noriai tariasi dėl prekių tinkamumo būtent su moteriškos lyties pardavėju – konsultantu. Bendrovės atstovas patikino, jog skelbimo reikalavimai bus ištaisyti, nes faktiškai į minėtas pareigas gali pretenduoti ir vyriškos lyties atstovai.

3. Atliekant tyrimą dėl galimai diskriminuojančio darbo skelbimo, 2017 m. balandžio 11 d. nustatyta, kad interneto tinklalapio www.cvbankas.lt darbo skelbimo, kuriuo siūlomas darbas pardavėjui – konsultantui, reikalavimai ir privalumai ištaisyti, nurodant juos vyriška gimine.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar UAB „X PRO grupė“ darbo skelbimas, kuriuo siūlomas darbas pardavėjui – konsultantui, reikalavimuose ir privalumuose nurodant kriterijus, skirtus moteriškos lyties atstovei, nėra diskriminacinio pobūdžio bei neprieštaruja Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 str. ir Lygių galimybių įstatymo 11 str. išdėstytoms nuostatomis, reglamentuojančioms diskriminuojančius skelbimus.

1. Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius. Vertinant galimą diskriminaciją būtina nustatyti diskriminacijos pagrindą bei nustatyti ar šiai santykių sričiai yra taikomas Lygių galimybių įstatymas. Nagrinėjamu atveju atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu, t.y. nustatoma, ar darbo skelbimas, kuriuo siūlomas darbas moteriškos lyties atstovei, neturi požymių, atitinkančių privilegijų, pirmenybės ar pranašumo lyties pagrindu.

2. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 str. nurodo, jog skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtis, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus. Nagrinėjamu atveju darbo skelbime buvo nurodyta, jog siūlomas darbas pardavėjui – konsultantui, tačiau reikalavimai ir privalumai nurodyti moteriškos lyties atstovei. Pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 5(74) „Dėl pareigų, profesijų, mokslo laipsnių ir panašių pavadinimų“, pareigų, profesijų, teisinio statuso, rangų, titulų, mokslo laipsnių, pedagoginių mokslo vardų, kvalifikacinių laipsnių ir panašūs pavadinimai apibendrintai reiškiami vyriškos giminės daiktavardžiais. Pažymėtina, jog darbo skelbimo reikalavimuose akcentuojama pirmenybė moteriškos lyties atstovėms, t.y. siūlomas darbas tik moterims, nes pagal minėtą nutarimą moterims apibūdinti pagal profesiją, teisinį statusą, rangą, titulą, mokslo laipsnį, pedagoginį mokslo vardą, kvalifikacinį laipsnį ir pan. vartojami moteriškosios giminės daiktavardžiai.

Lygių galimybių įstatymo 11 str. nustato, jog skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, kalbos,

kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalies 7 punkte nustatytą atvejį. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ir netiesioginė, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Minėto straipsnio 7 d. nustatytos išimtys, kurioms esant, elgesys su asmeniu, kai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Viena iš šių išimčių siejama su profesine veikla, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas. Sistemškai aiškinant tiesioginės diskriminacijos išimtys, jas galima būtų taikyti tik tuomet, jei: 1) reikalavimai dėl lyties būtų profesinis reikalavimas, 2) toks tikslas būtų teisėtas, 3) reikalavimai būtų proporcingi. Turi būti aiškiai pagrįsta trijų kriterijų viseto sutaptis.

Bendrovės atstovas pažymėjo, jog tik mergina gali patarti, kokia prekė tinka moteriškos lyties atstovei, norinčiai įsigyti prekę. Pasak bendrovės atstovo, vaikinai, norintys pretenduoti į šias pareigas, turi būti subtilūs. Taip pat pažymėjo, jog klientės noriai tariaisi dėl prekių tinkamumo būtent su moteriškos lyties pardavėju – konsultantu.

Minėti argumentai yra hipotetiniai ir grindžiami samprotavimais, o ne faktais, kurie pagrįstų reikalavimą dėl lyties kaip proporcingą profesinį reikalavimą, turintį teisėtą tikslą.

Atsižvelgiant į tai, kad bendrovė nepateikė informacijos, kurios pagrindu galima būtų padaryti išvadą, jog reikalavimas dėl lyties yra pardavėjo – konsultanto profesinis reikalavimas, kuris būtų teisėtas ir proporcingas, konstatuotina jog UAB „X PRO grupė“ paskelbtas darbo skelbimas, kuriuo buvo siūlomas darbas pardavėjui – konsultantui, reikalavimuose nurodant prioriteta moteriškos lyties atstovei, yra diskriminuojantis, t.y. prieštarauja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 str. bei Lygių galimybių įstatymo 11 str. išdėstytiems reikalavimams, nustatantiems draudimą skelbimuose priimti į darbą nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties pagrindu, kadangi tokiu skelbimu buvo ribojamos galimybės kitos lyties atstovams užimti siūlomas pareigas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str. bei Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str. ir 29 str. 2 d. 6 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti UAB „X PRO grupė“ vadovą dėl padaryto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti UAB „X PRO grupė“ vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė